

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio I. Continens Quæstiones XXII. fusè tractatas, debitoque ordine
dispositas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

P A R S I I I.

Continens prætermiffa in duabus præcedentibus, nempe Quæftiones varias circa Privilegia, necnon & Regulas circa Exemptiones Regularium tam in Spiritualibus, quam in Temporalibus.

Extant non pauca in Tractatu de Privilegiis, quæ vel obiter dicta, vel primis labris vix delibata, vel non difcuſſa, ut par eſt, fuſius nunc explicanda accuratiuſque tractanda ſunt.

Extant quoque alia, quæ omninò prætermiffa ſunt: Ne manco idcirco remanente Tractatu, totus, qui ex illo expectandus eſt, non capiatur fructus; Quæ defunt ſupplere non piget, idque tum Quæſtionibus, tum Regulis, tum Obſervationibus, prout rerum addendarum natura poſtulabit.

Per Quæſtiones tractabuntur quæ Dubia occurrunt, adductâ ſtatim dubitandi cauſâ, quam decidendi Rationes ſubſequentur, cum Objectionum ſolutionibus; Regulæ continebunt, quæ certa videntur: in illis texetur Hiſtoria Exemptionum, quoad Textus Juris ſubminiſtrare poterunt, ideoque in illis ordo Temporis exactè ſeryabitur.

Prima omnium hoc modo diſcuſſarum erit Exemptio à Viſitatione, circa quam quidquid de illâ habetur in *Corpore Juris* & in *Concilio Tridentino* elucidabitur: hinc ad Exemptionem circa Temporalia tranſitus fiet, eaque ſigillatim & generatim explicabitur; eodem planè modo ager de Exemptione in Spiritualibus: in utrâque præcipua cura erit de iis, quæ Regulares ſpectant.

Obſervationes adhibebuntur tam in Quæſtionibus, quam in Regulis; perpauca erunt eaque duntaxat hoc modo exponentur, quæ nec Quæſtionibus, nec Regulis explicari poterunt, illis exceptis, quæ ad intelligentiam Quæſtionum, illarumque Decisionum, vel Objectionum ſolutionem, vel Regularum expoſitionem neceſſaria ſunt, nec non Præparatoriis ad Diſtributionem vel Diſpoſitionem rerum tractandarum, ſeu illarum Diſiſionem. In Quæſtionibus ordo rerum, ut plurimum, ſeryabitur, ut invicem ſeſe dilucident; Alia ſunt principales, Alia ac eſſoria vel incidentes: Iſta in Quæſtionibus ſimili ordine digerendas ſubdividentur: In utraque Quæſtionum, quæ apud Gallos peculiaris ſunt, examinabuntur.

S E C T I O I.

Continens Quæſtiones XXII. fuſè tractatas, debitoque ordine diſpoſitas.

Q U A E S T I O I.

An de Privilegiis ſanè dici queat, illa ad Jus Commune pertinere?

Quærendi cauſa: Infinita propemodum vigent Privilegia, quæ Juri Communi contraria ſunt: inter alia, talia ſunt ferè omnia, quæ ex Corpore Juris collecta ſunt: talia etiam ſunt quæcunque ab Ordinariâ Jurisdictione Clericorum, tam Regularium, quam Sæcularium Exemptiones, ſive ſeorſim, ſive conjunctim ſumantur; talia quoque Episcoporum ſunt vel Archiepiscoporum, qui Jurisdictioni proximi Superioris ſubtrahunt; talia ſunt præterea, quibus Laici Clericalium Jurium ſive Muniorum participes ſunt, quorumque præcipua quibus Laicis præſentandi ad Beneficia, vel illa conferendi, vel Decimas percipiendi facultas conceditur.

Propoſita Quæſtioni *Reſpondetur*, ex æquivocatione

totam pendere, quâ ſublata, ceſſat Quærendi cauſa. Jus Commune duobus modis ſumitur.

1. Pro Lege, quæ majori ſaltem Reipublicæ Parti communis eſt; 2. Pro Legum omnium Generalium ad Reipublicam regendam requiſitarum Collectione. Si priori ſenſu ſumatur Jus Commune, non ſanè dicitur Privilegium ad Jus Commune pertinere. Si verò altero ſenſu accipiatur, id rectiſſimè dicitur; Privilegia enim ſunt Gratia, Indulgentia, Remunerations, ſine quibus non benè adminiſtratur Reipublica, ideoque ut ab Bonum Commune, ita ad Jus Commune pertinent: verum ad vitandam æquivocationem à prædictâ locutione ſimilibuſque abſtinendum eſt.

Nec *Obſtat*, quòd Jus Commune ſit velut Regula, Privilegium verò quaſi hujus Regulæ Exceptio, Exceptio autem Regulæ contraria non ſit. Nam quando dicitur, Exceptionem non adverſari Regulæ, ſenſus eſt, quòd illam non deſtruat: ſed non negatur rem, quæ in Exceptione conſtituitur, rei conſtitutæ in Regulâ oppoſitam eſſe: vel dici poteſt, Exceptionem non eſſe Regulæ contrariam, quoad finem, cum utriuſque finis ſit Communis Utilitas, ſed quoad effectum adverſari, in eo, quòd Exceptio permittit vel prohibet, quòd Regula vetat vel permittit.

Q U A E S T I O I I.

Nam Privilegia, prout ab bonum Reipublicæ Regimen neceſſaria, favorabilia ſunt? Si verò favorabilia, undè ſit, ut ſtriçtè ſint interpretanda?

Reſpondetur, extrâ dubium eſſe, Privilegia eo modo conſiderata valdè favorabilia eſſe, cum evidens ſit, eodem quo publicum bonum favore, ideoque maximo, proſequenda eſſe; id tamen nullatenus impedire, quin Privilegia ſtriçtè interpretanda ſint, quamvis Favores conveniat ampliari. Cujus rei duplex eſt cauſa; Prior; Plurima ſunt Privilegia, quæ quantum profunt, quibus conceduntur, tantum aliis nocent; qualia ſunt, quibus cuidam Hominum generi dantur, quæ alii Jure Communi debentur, ut Decimæ Parochis debita, & Monachis conceſſa. *Posterior;* Præſumendum Privilegii Autorem, alios, quam quos expreſſit in illo comprehenſos noluiſſe, cum veròſimillimum, ſit quòd alios expreſſiſſet, ſi ad alios trahi voluiſſet; quid enim ſunt Privilegia niſi permanſuræ Legis Derogationes ab illius Conditoris, juſtoque Boni Publici Judice ac Vindice? Credendum ergò integram ſeryare voluiſſe Legem, quoad ea, in quibus Privilegia illi expreſſè non derogant, atque ad id ex eo motum eſſe, quòd extrâ Caſus expreſſos, contrariam Publicæ Utilitati exiſtimavit derogationem.

Q U A E S T I O I I I.

Nam propter privatam alicujus utilitatem concedi poſſit Privilegium?

Quærendi cauſa: Privata Lex dicitur Privilegium; undè ſicut Lex Publica, Utilitati Publicæ conſulere debet, ita & Lex Privata, Privata Utilitati.

Reſpondetur, quòd quoties Privata Utilitas cum Publicâ concurrat, propter privatam utilitatem concedi poteſt Privilegium, ſed in illo concedendo Publicæ Utilitas præcipuè inſpicienda eſt; Quibus fulcitur hæc Reſponſio, Canones accuratè collectos habes in *Tractatu de Vicario Generali, Titulo de Diſpenſatione*. Præterea S. Leo inſinuat, propter communem utilitatem, Privilegia concedi, dum afferens cauſam, propter quam Eccleſiarum Privilegiis non vult derogare, ait, quòd ad ſuum venderet reatum, ſi foret major apud ſe Fratris unius voluntas, quam Univerſe Donus Domini Communis Utilitas. C. 2. CAUS. XXV. QUÆST. II. *junctâ Correptione Romanâ.* Idem inſinuat GREGORIUS. C. 9. CAUS. XXV. QUÆST. III.

Q U A E S T I O I V.

An in Corpore Juris Privilegiorum cauſe aliqua ſpecialim exprimentur? & Quæ ſint?

Reſpondetur, cauſas hujusmodi in Jure plures exprimi, ſed non alias legi, quam iſtas.

Primo.

Primò. Ut Monachorum quieti prospiceretur, atque ut in Monasteriis Conversantes, in Dei Servitio liberâ mente perseverarent, in nonnullis articulis ab Episcoporum autoritate exempti sunt. C. 5. 6. CAUS. XVIII. QUÆST. II. Eodem ferè recidit quæ habetur. C. 9. CAUS. XXV. QUÆST. II. nempe ut pia desiderium voluntatis, laudandæque devotionis intentio adjuventur.

Hinc prohibitum, ne publicæ ab Episcopis Missæ cantentur in Monasteriis; ne in illis Cathedram collocent ad prædicandum; ne aliquam imperandi auctoritatem in illis exerceant, nempe ut Judices, sedentesque ibidem pro Tribunali; ne Ordinationem ullam, vel levissimam, in illis, nisi ab Abbate rogati faciant, quâ voce vel Constitutionem vel Ceremoniam Sacram, quâ Sacri Ordines conferuntur, intellige; ne sine Prælatorum consensu, Monachum ad alia Monasteria transferant, vel ad Ordines promoveant.

Prohibitum quoque, ne de Monasteriorum rebus quidquam quocumque modo sibi vindicent Episcopi, ne conditionibus Ecclesiasticis, sive Angariis, vel quibuslibet secularibus subiaceant Monasteria.

Quæ de Missis publicis aliisque similibus dicta sunt, ad cetera, quæ, ut illæ, Popularis Conventus occasio sunt, extendenda sunt.

Nec obstant *Can. 13. CAUS. XVI. QUÆST. I. Can. 30. CAUS. XVIII. QUÆST. II.* in quibus damnantur qui in Monasteriis Missas celebrari impediunt, de Missis enim privatis, sive à quibus Popularis Turba excluditur, intelligendi sunt.

Secundò & Tertio. Ex quibusdam Juris Textibus colligitur à solutione Jurium Temporalium Monachos, Clericosque communem vitam agentes, immunes factos esse, tum quia pauperes erant, tum quia superflua pauperibus erogare solebant, aut tenebantur.

Priorem causam afferre videtur de concessâ Monachis Exemptione PASCHASIUS II. C. 47. CAUS. XVI. QUÆST. I. In eo enim post probatam à Decimis libertatem Monachis Clericisque communiter viventibus factam, addit, *undè B. GREGORIUS sic ait: communi vita viventibus jam de faciendis portionibus, vel exhibenda hospitalitate, & adimplenda misericordia vobis quid erit loquendum? Cum omne, quod superest, in Causis Pii & Religiosis erogandum sit, dicente Domino, Quod superest date &c.*

Priorem de eadem Exemptione causam insinuat ALEXANDER III. C. 9. de Decim. dum docet, revocandam à Decimis immunitatem Abbatibus concessam, quando possessionibus ditata sunt.

Quartò. Propter inobedientiam rebellionemque alicujus Ecclesiæ. *Cap. 8. de Major & Obed.* illius Subditi ab ejus Jurisdictione eximuntur. Hinc, dum Ecclesia Constantinopolitana inobediens & rebellis erat, Ecclesiæ Cypri sibi subdita ab ejus Ecclesiæ Jurisdictione libera facta sunt.

Quintò. In Avaritiâ, Hæresis, Schismatisque pœnam, ab alterius Jurisdictione Immunitas conceditur. *Cap. 19. de Præscript.*

Hinc Monachis *S. Martini de Pannoniâ* concessum, ut Spiritualia, quæ ab Episcopo Veprimensi postulare tenebantur, ab alio reciperent, si ille vel gratis dare nollet, vel Catholicus non esset, vel Gratiam Sedis Apostolicæ non haberet.

Sextò. Propter Personarum ergâ Ecclesiam, Benèmerita, Privilegium tribuitur. *EXTRAVAG. II. De Privileg.*

Hinc *Clemens V.* existimans *EXTRAVAG. Unam Sanctam de Maj. & Obed.* quâ omnia Fidelium Regna in Temporalibus Papæ subjiciuntur vel subiecta declarantur, Franciæ aliquod præjudicium generare posse, propter Regum Subditorumque illius Regni merita, declarat se nolle, ut illa *Extravag.* Franciæ ullo modo noceat, atque propter illam Papæ ampliùs, quam antea, subjiciatur Francorum Regnum; quæ Declaratio ut CLEMENTIS ergâ Francos benevolentia testimonium habenda est, non autem ut res necessaria, ne *Extravag.* prædicta noceret; cum BONIFACIUS VIII. illius Autor novum in eâ Jus non statuat, sed declaret tantum definitaque, Jure Divino Potestatem Terrenam Su-

Tom. I.

preme Potestati Spirituali subesse, ita ut, si illa deviet, ab istâ judicanda sit; undè CLEMENS V. ab illâ Constitutione Francos eximere non debuerat, sed vel integram ergâ illos relinquere, vel falsam omninò illius Doctrinam, qualis est, declarare.

Duo hic mirari subit, alterum, Constitutionem *Unam Sanctam* in suâ collectione BONIFACIUM VIII. non inseruisse: cum juxta *Pitbæum* condita fuerit circa annum 1302. & in eadem plures habeantur, quæ juxta eandem Chronologiam sunt ejusdem anni 1302. ut videre est in *TIT. de Rescript.*

Sed ad illud dicendum, *Albertum de Rosaro* scripsisse (referente *Pitbæo* in *Synopsi Historica circa Canonum Collectiones*) Collectionem Sexti Decretalium factam esse circa annum 1299. undè, vel citatæ de Rescriptis Constitutiones additæ sunt, vel apposita Chronologica Nota, erronea est, aut mendosa. Idemque censendum de Constitutionibus, quæ circa an. 1300. conditæ notantur. Sed si Primum, totus ferè Titulus de Rescriptis additus erit: si Posterius, non sibi constabit *Pitbæus*, cum in *cit. Synopsi* circa annum 1299. conditum Sextum dicat, & in fine hujusce Collectionis à BONIFACIO conditæ, in verbo, *Anno Quarto*, hanc apponat notam 1298. & memoratas Constitutiones factas notet, vel circa annum 1300. vel circa annum 1302. Hac omnia conciliandi cura remittenda est ad futuram Editionem Corporis Juris.

Alterum, CLEMENTINAM *De Privilegiis*, de quâ mox dictum, omissam esse à CLEMENTE V. & à JOANNE XXII. etsi condita dicatur circa annum 1306. & *Collectio Clementinarum* publicata non fuerit nisi an. 1313.

Ad id dicendum, inter easdem *Extravag.* alias duas *Clementinas* ejusdem anni 1306. nempe *Secundam & Tertiam. De vita & honest.* Duas quoque factas circa annum 1307. nempe *Tertiam & Quartam De Sent. Excom.* illasque Quatuor *Clementinas* minus utiles non videri, quam *Clementinam de Privilegiis*, cujus omissio mira visa fuit.

Septimò Officiales Curie Romanæ, nec non ibidem negotia Persequentes ab Ordinariorum Censuris liberi facti sunt, ut obsequiis ejusdem Curie prompiores se exhibeant Officiales, alique ad illam liberius recurrant.

Octavò, Jus præsentandi, aliaque similiter Spiritualia Patronis Laicis concessa, Privilegia sunt, quæ ad defensionis Ecclesiæ subsidium inventa sunt. *C. 12. De Panis.*

Nonò, Ne à Superiore Oppressus vel malè Habitus, iterum ab eodem vel illius Successoribus vexetur, à Jurisdictione illorum eximitur. *C. 52. CAUS. XVI. QUÆST. I.*

Decimò, Quia indecens esset, ut Inferior Superiorem ligaret vel solveret, atque Filius in Parentem potestatem haberet, Ecclesia in Cathedrali erecta ab Archidiaconi, cui suberat, Jurisdictione eximitur. *C. 16. De Maj. & Obed.*

Notandum, concessas in pœnam Reorum, quoad victuri erant, Immunitates justissimas videri, sed quòd in Successores, etsi innoxios, pœna extendatur, durum nimis censendum esse, nisi qui in pœna succedebant, in præmio etiam succederent.

QUÆSTIO V.

Nam Exemptio à Privilegio differat?

Quærendi causa: Etsi omne Privilegium sit Exemptio, ex eo quòd ab aliquo debito eximat, nonnulla sunt, quæ Exemptioni conveniunt, & Privilegio convenire non videntur; extant enim Exemptiones Temporales, qualis, quâ Appellans eximitur à Jurisdictione sui Judicis etiam in aliis, quam Appellationis Causis, si illum ut sibi suspectum recusare velit. *C. 6. 24. De Appellat.* qualis etiam, quâ Inferior Temporalis Officio, sui Superioris sit Superior *C. 26. DIST. XCIII. C. 1. DIST. XCIV.* Privilegium autem ex naturâ suâ videtur esse perpetuum, cum Principis Beneficium deceat esse mansurum.

Respondetur, Exemptionem à Privilegio tanquam partem

tem à toto, differre, cum Privilegium eximat vel concedat: Exemptio verò rigorosè sumpta, duntaxat eximat; falsum autem esse, Privilegio non convenire, ut sit temporale, cum Privilegium pendeat ex causâ, quæ temporalis esse potest, imò in ipso Jure legantur Privilegia Temporalia, quale, quo Theologiæ Studio Vacans; per Quinque annos Beneficiorum fructus, absens percipit. C. 5. De Magistr; quale etiam, quo Parochus propter eandem causam, per Septennium, Parochia suâ fructus etiam absens lucratur. C. 34. De Elect. in VI.

QUESTIO VI.

Nùm Exempti dici debeant Metropolitanis, qui immediatè subsunt Summo Pontifici?

Quærendi causa: Episcopalis Hierarchia constat Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, Patriarchis, & Summo Pontifice; undè Metropolitanis Papæ proximè subjeçti, duplici subjeçtionis gradu liberantur.

Respondetur; Metropolitanos hujusmodi Exemptos dicendos non esse, nisi extent Primates, vel Patriarchæ, Primatæ, vel Patriarchatûs jure actû gaudentes; non enim in re, de quâ agitur, considerandum, quid aliàs factum fuerit, vel quid in aliis Regionibus fiat, sed inspicendum duntaxat præfens tempus, ususque Locorum, de quibus queritur, alioquin Presbyteri, qui immediatè subsunt Episcopo, Exempti dicendi essent, etiam in Regionibus, in quibus nulli sunt Archiepresbyteri, vel si sint, suo non potiuntur jure. Quod de Presbyteris respectu Archiepresbyteri dictum est, ad Diaconos Archidiaconi respectu extendendum; alioquin etiam abrogatis Corepiscopis Districtuum suorum Parochi Exempti fuissent, idèoque Quamplurimi Curati inter Exemptos collocandi essent; uno verbo, quotiès Jurisdictionis gradus aliquis periret, tot fierent Exempti, quot illi gradui subjeçiebantur; & è converso, antè hujusmodi gradûs institutionem, Exempti dici poterant, Quicumque postèa Instituto subjeçti fuerunt.

QUESTIO VII.

Quæ præcipua sint Exemptorum genera?

Ad præcipua Quæstio restringitur, quia illa nosse refert, eaque discutere, quæ ad illa pertinent.

Respondetur; non ignoranda Exemptorum genera hæc esse. 1. Alii sunt Saculares, Alii Regulares. 2. Alii sunt intrâ alicujus Episcopi Diocesim constituti, Alii sunt nullius Diocesis. 3. Alii præter Exemptionem, ipsi habent Jurisdictionem quasi Episcopalem, Alii hæc Jurisdictione non gaudent. 4. Alii sunt, qui Papæ immediatè subsunt; Alii, qui proximè Superiori ejus, à cujus Jurisdictione eximuntur.

QUESTIO VIII.

An de Exemptis Sacularibus in Corpore Juris mentio fiat? atque etiam, An circa hujus generis Exemptionem Antiqui ibidem reperiantur Canones?

Ad primam Quæstionis Partem, Respondetur, in Corpore Juris sermonem fieri de multiplici Exemptione Sæculari.

Agitur 1. de Exemptione, quæ fit mutatione Statûs, idque C. UNICO DIST. CL. in quo Episcopus Suffraganeus æqualis fit suo Metropolitanò, Ecclesiæ suæ in Metropolitanæ erectione: *Can. Calced. ann. 451. C. 16. De Maj. & Obed. GREGOR. IX. ann. 1227.* in quo Ecclesiæ, quæ Archidiacono subest, ipsius Jurisdictioni subtrahitur, erecta in Cathedralè.

Agitur 2. de Exemptione, quæ Ecclesiæ alterius Ecclesiæ Jurisdictioni subtrahitur, sine ullâ Statûs mutatione; idque C. 52. CAUS. XVI. QUÆST. I. in quo Episcopus Metropolitanus Jurisdictioni subtrahitur, utrâque in eodem statu permanente Ecclesiâ. *PELAG. II. an. 577.*

Agitur 3. de Exemptione, quæ, servatâ Metropolitanò sua auctoritate, Suffraganeò conceditur Præfessionis

honor in Conciliis, idque in C. 2. CAUS. XXV. QUÆST. II. *junctâ Correct. Rom. notâ,* in quo S. LEO illas manere præcipit Ecclesiæ Privilegia à Nicenâ Synodo concessa, inter quæ non minimum Ecclesiæ Hierosolymitanæ Privilegium, quo ipsius Episcopus Cæsareensem Archiepiscopum Metropolitanum suum præcedendi jus accipit, integrâ in reliquis remanente istius Dignitate.

Agitur 4. de Exemptione, quæ quoad Correctionem Subditi, Ordinario suo immediatè non subsunt, idque C. 13. *De Off. Ordin.* in quo Canonici, qui per Capitulum corrigi consueverunt, ab eodem corrigendi dicuntur.

Agitur 5. de Exemptione, quæ Deputati servitio Capituli aliorumvè Clericorum, Conquerentibus respondent, non coràm Episcopo, sed coràm illis, quibus deserviunt, idque C. 13. *De Foro Compet.* in quo id deciditur in favorem Capituli Belyacensis, aliorumque ejusdem Diocesis Clericorum.

Ad Posteriores Quæstionis Partem Respondetur, Canonem Antiquiorem circâ primam Exemptionem ex CONCILIO CALCEDONENSI anno. 451. celebrato de promptum esse, sed minimi momenti rem esse hujus Exemptionis Antiquitatem nosse.

Secunda Exemptio primùm à PELAGIO II. ad Pontificatum eveçto an. 577. concessa fuit, deindè à GREGORIO illius Successore innovata an. 592.

Molinæus in hunc locum ait, hanc Exemptionem secundam mali exempli Exemptionem esse; ad id fortè motus, vel quia sine causâ concessa videtur, vel quia quæ conjiciatur, sufficiens Successorum respectu non apparet, vel quia Episcopus Thebanus, qui Larissæ Archiepiscopi Jurisdictioni subtrahitur, Responsalibus Papæ Constantinopoli degentibus, in minimis subjeçitur, in majoribus verò immediatè Summo Pontifici.

Sed quæcumque ex his Rationibus ad istam opinionem determinavit *Molinæus*, vix probari potest. Nam 1. conjicere licet, concessam hanc Exemptionem propter, causam eandem, propter quam innovata est, nempe propter illatas ab Archiepiscopo Larissæ Episcopo Thebano injurias.

2. Causa hæc, & justa, & sufficiens, etiam ergà Successorem videtur; Justa, cum æquissimum sit, ut à calumniis inferendi vel patendi periculo quis liberetur: Sufficiens ergà Successorem, cum ex *sine cit. Canonis* colligi possit, Thebanum Episcopum à Metropolitanò suo vexatum, propter Temporales, quæ inter utramque Sedem intererant, Contentiones. Hic enim Archiepiscopo Larissæ præcipitur, ut res, tum mobiles, tum imobiles, Episcopi Thebani, quas retinere dicitur, eidem restituit.

3. Causæ Majores jamjam ab INNOCENTIO I. Sedis Apostolicæ reservatæ fuerant. Unde GREGORIUM Thebanum Episcopum in majoribus sibi immediatè subjeçiens, nihil novi statuit: in minoribus verò illum Responsalibus suis subjeçit potius, quàm Constantinopolitano, quia cognitâ sibi Responsalium suorum probitate, aliisque ad justè judicandum animi dotibus, sperabat ab illis justiores Sententias.

Cum *Nicanum Concilium* à quo Tertia Exemptio fluxit, ann. 325. fuerit celebratum, hinc fit, ut ista Exemptio omnium Sæcularium Exemptionum antiquissima sit; sed præterquam quòd hæc Exemptio non magni videatur momenti, adeoque singularis fuerit, ut nec in Corpore Juris, nec in Historiâ Ecclesiasticâ, quidquam simile legatur, non multùm refert, cujus sit Antiquitatis cognoscere.

Non idem dicendum de Quartâ Exemptione; Cum enim multa Capitula Canonicos suos corrigendi jure potiuntur, scire interest, quo tempore, sicut & quâ auctoritate, cæperit hæc Exemptio, idèoque utrumque accuratè notandum.

Antiquiorem circâ illam *citato Canone* nullum in Corpore Juris invenimus. Citatus autem Canon è *Concilio Lateranensi* sub INNOCENTIO III. ann. 1215. celebrato desumitur, sed hinc colligi non potest, tunc temporis hanc Exemptionem cepisse, cum CONCILIUM illam

non

non introducat, sed à Consuetudine introductam confirmet; imò antiquiorem fuisse colligitur ex eo, quòd Consuetudo, quã jus Ecclesiasticum acquiritur, legitime præscripta esse debeat, ac ad illam Præscriptionem quadragenaria saltem possessio requiratur; prædicta quoque Consuetudo ex his esse potuerit, cujus initium Hominum memoria excedit.

Quinta Exemptio non est Quartæ ab similibus; in hoc enim differt solum, quòd in illa nedum de Jurisdictione Capituli, per Privilegium acquisitã, sed etiam de simili Jurisdictione aliorum Clericorum agatur, quòdque non correctionem Canonicorum ex officio faciendam respiciat, sed facultatem audiendĩ querelas contã Deputatos servitio Capituli, aliorumvè Clericorum: Canon, qui de illã loquitur, ex INNOCENTIO III. circã an. 1210. Episcopo Belvacensi scribente desumitur; hinc tamen concludere non licet, tunc temporis ortam esse, cum illam INNOCENTIUS non concedat, sed tantum probet, posito quòd ex Indulgentiã, vel ex Consuetudine legitima proficiatur.

Circã Canonem, quo Quarta probatur Exemptio, non omittendum, Jurisdictionem, quã gaudet Capitula exempta, ab Episcopo independentem non esse, cum ad illius commonitionem vel iussionem illam exercere debeant, & nisi intrã terminum ab eodem constitutum illam exerceant, illam amittant in Episcopi commodum, qui Canonicos perindẽ corrigere valet, ac si nullam Capitula illos corrigendi facultatem haberent.

QUÆSTIO. IX.

An Metropolitanorum in Suffraganeos Jurisdictione dici debeat Privilegium?

Tanta est Privilegii cum Exemptione Connexio, ut antequam finiatur de Exemptione Sæculari Tractatio, prætermittã hæc circã Privilegia Quæstio examinanda visa sit.

Querendi causa: Metropolitanorum Jurisdictione è Jure Communi emanat, cum ergò Privilegium ab illo Jure Exceptio sit; Jurisdictione prædicta, Privilegium non dicenda videtur.

Respondetur, eã non obstante ratione, istam Jurisdictionem in Variis Juris Textibus Privilegii nomine donari; nam I. C. 2. CAUS. XXV. QUÆST. II. tam prout à Gratiano refertur, quam prout in notã à Correct Rom. additã habetur, Jurisdictione cujusque Ecclesiæ in aliam Privilegium nominatur; nam per Privilegia Ecclesiarum, quæ illata manere præcipit, tam Jurisdictionem, quam alia Jura intelligit. 2. C. 6. ead. CAUS. & QUÆST. ubi S. LEO de Metropolitanorum Jurisdictione expressè loquens, illam Privilegium nominat, dum Apostolicæ Sedis Vicario dicit vices suas delegare, eã lege, ut Metropolitanorum Privilegia serventur.

QUÆSTIO. X.

An in Occidente antè Sæculum IX. fuerint Primates, sive Episcopi, qui pluribus Archiepiscopis præessent?

Ex Decisione hujus Quæstionis patebit, an per illa Sæcula potuerint esse Metropolitanani Exempti? Eo etiam solo sine proponitur.

Querendi causa: Sunt Eruditi Viri, qui per totum hoc tempus Primatibus caruisse Occidens affirmant.

Respondetur, ex variis Juris Textibus colligi contrarium; de Primatibus siquidem expressè loquuntur, ut de re in Occidente existente, Can. 1. & 2. DIST. XCIX. desumpti ex Epistolis ad Italia Galliarum Episcopos scriptis ab ANACLETO & ab ANICETO. De iis etiam loquuntur expressè, tanquam de re in Occidente existente, C. 3. CAUS. II. QUÆST. VI. desumptus ex Epistola ejusdem ANACLETI ad Universos Episcopos scripta. Etsi autem hæ Epistolæ ANACLETI & ANICETI non sint, sed ipsis suppositæ, constat tamen scriptas antè IX. Sæculum, nam ineunte hoc Sæculo citantur: arqui verisimile non est, illum, qui ANACLETO vel ANICETO has Epistolas supposuit, adeò dementem fuisse, ut illos Pontifices de Primatibus loquentes inducat ad Occidentis Episcopos tan-

quam de re apud istos existente, si saltem suo tempore non extitissent in Occidente Primates: præterea Impositoris hujus finis non alius fuisse videtur, nisi ut Ecclesiasticam sui avi Politiam veteribus firmaret testimoniis. Quod de Epistola ANACLETI & ANICETI dictum est, ad Epistolam CLEMENTIS & LUCI vel STEPHANI I. è quibus desumpti sunt C. 1. & 2. DIST. LXXX. quæque de Institutione Primatum & Patriarcharum à PETRO factã in Civitatibus, in quibus Gentiles Primates habebant, vel Primos Flamines, vel Archiflamines, extendendum est.

Confirmari potest ad Quæstionem propositam Responso ex C. 3. CAUS. XXV. QUÆST. II. Desumitur ex GREGORIO Augustino Anglorum Episcopo Responso IX. ann. 604. In illo dicit Augustino GREGORIUS, se in Episcopos Galliarum autoritatem illi non dare, quia Episcopus Arelatenfis ab antiquis Prædecessorum suorum temporibus Pallium accepit, istumque autoritate perceptã privare non debet; præcipit que eidem, ut si per Galliarum Provincias transeat, ac ex autoritate aliquid agendum fuerit cum prædicto Arelatenfi Episcopo, id agat; indè enim sequitur vel tunc in Galliis nullum alium fuisse Metropolitanum, quam Arelatensem Episcopum; vel istum fuisse Primatem: Prius communiter respicitur, Posterius ergò verum censendum.

Dici non potest, Arelatensem Episcopum fuisse Vicarium Apostolicum, & hujusmodi Vicarium à Primate multum differre; Nam vel fuit Vicarius Temporalis & ex Commissione, vel Perpetuus ratione Sedis; non Prius, Gregorius enim insinuat, Episcopum Arelatensem suam in Episcopos Galliarum autoritatem accepisse cum Pallio, Vicarius autem Temporalis autoritatem eo modo suam non accipiebat: si Posterius, Arelatenfis Episcopus Primas erat, cum Vicarius Apostolicus ratione Sedis, nihil aliud esset, quam Primas.

Quod in hæc Quæstione supponitur ut certum, nempe IX. Sæculo Primates in Occidente extitisse, patet ex Can. 8. CAUS. IX. QUÆST. II. in quo NICOLAUS testatur ann. 864. Sigebodum Narbonensem Archiepiscopum apud se conquestum fuisse, se vexari à Radulfo Bituricensi Patriarchã, in eo quòd Iste suam Jurisdictionem usurparet: nomen autem hoc Patriarcha, ad minus significabat Primatem, qui dicitur Minor Patriarchã.

QUÆSTIO. XI.

An Exemptiones Sæculares favorabiles minus sint, quam Regulares? atque, ut res in Exemplo posita clarior fiat, Queritur, verbi gratiã, an Exemptio Monasterii ab Episcopi Jurisdictione, favorabilior sit, quam Capituli Sæcularis Exemptio ab eadem Jurisdictione?

Querendi causa: Non idem vitæ genus in Episcopis ac in Monachis, ac quamvis lectione illud optimè callerent, experienciã tamen usque non noverunt, undè sanè minus de illo judicare poterant, quam Monachi: hinc quoad Vitam Monasticam justa videtur Monachorum ab Episcopi Jurisdictione Exemptio; In Capitulo autem Sæculari locum non habet ista ratio, præterea Monasteria in Congregatione posita, Praelatos Regulares habent, qui illa corrigant, & alios, qui Correctores unã cum Monasteriis visitent, & corrigant; quod nec etiam Capitulo Sæculari convenit.

Respondetur, Capitulum Sæculare allegare pro se rationes posse, quas Monasterio afferre non licet, sunt sæpè sæpius inter Capitula & Episcopos Contentiones Temporales, propter quas, si Jurisdictioni Episcoporum subsint Capitula, ab Episcopis vexari poterunt, Contentiones autem istæ oriuntur ex eo, quòd nonnulla Jura, Terras, Ecclesias, aliaque hujusmodi communia habeant Episcopi cum Capitulis, cum quibus aliàs idem Corpus constituebant, omniaque communia habebant. Nihil autem tale Monachis convenit.

Præterea Ratio illa potentior videtur, quam quæ primò pro Monachis allegata est, cum ista nimis probet; hinc enim inferre fas esset, quòd nedum Moniales, quarum pleræque Episcopo semper subjectæ fue-

runt, sed & Vitam Conjugalem Viventes, ab Episcopi Jurisdictione libera esse deberent.

Quoad Posteriores Rationem pro Monachis allegatam, fatendum, quod si Capitulum Sæculare, ab Episcopo Exemptum, non habeat, qui illud visitet, corrigat, illius Exemptio favorabilis minus erit, quam similis Monasterii Visitatorem habentis Exemptio.

QUÆSTIO XII.

An Capitulum Papæ vel Metropolitanum immediatè subesse possit dici, etsi Papa vel Metropolitanus suam super illud Jurisdictionem proximè non exerceat, nec per se, nec per alios?

Querendi causa: Differendum videtur de Capitulo pariter, ac de Privato; Iste autem suo Episcopo immediatè subijci non dicitur, nisi Episcopus in illum suam proximè exerceat Jurisdictionem, id est, nisi in primâ Instantiâ illum judicet; non ergo dici poterit, Capitulum Papæ immediatè subesse, nisi in illud Papa suam proximè exerceat Jurisdictionem, vel per se, vel per alium, sive nisi de illius Causis in primâ Instantiâ cognoscat.

Respondetur, Affirmativam Sententiam videri sequendam, nec valere similitudinem; cum Privatus sui ipsius Judex esse nequeat, Collegio verò quodlibet Membrorum judicare liceat. Cujus Rei exempla passim subministrant quævis Judicium Curia: Ratio distinctionis inter Corpus, & Privatum quemlibet evidens est, cum Corpus sit capax Jurisdictionis, illamque habere possit à Lege, vel acquirere per Consuetudinem, aut per Præscriptionem; è contrâ Privatus quilibet Jurisdictionis circa se ipsum incapax est, ideòque nullo ex his modis acquirere potest.

Nec dicas, quod immediatè subijci alicui, idem sit, ac non alium primum Judicem cognoscere: id enim intelligendum de alio Judice, qui à Collegio distinguitur, quando de Collegio agitur.

Quæret forsitan aliquis, Undè Collegia Jurisdictionem in se ipsa exercentia illam acceperint? Si quæ Metropolitanum immediatè subiecta in secundâ Instantiâ ad Metropolitanum recurrunt, nec iste habeat ullos Casus, de quibus in primâ Instantiâ cognoscat, usurpasse videntur, quia illam accipere non potuerunt à Metropolitanum, alioquin à Metropolitanum ad ipsum Metropolitanum appellaretur, cum Collegia ista illius Vicarii essent in totâ Jurisdictione, ideòque idem cum ipso Tribunal haberent Metropolitanum. Nec etiam à Papâ illam Jurisdictionem accipere potuerunt, quia Metropolitanum immediatè subijcere volens, ipsos sui ipsorum Judices in primâ Instantiâ non constituit. Si verò prædicta Collegia Papæ immediatè subsint, Jurisdictionem in se ipsa à Papâ accipere potuerunt, quia etsi Papæ Vicarii essent, ab illis ad Papam in secundâ Instantiâ appellari posset, cum Jurisdictionis illius portionem tantum haberent; nec dici posset, quod prædicto Casu totam, quam haberet ut illorum Collegiorum Ordinarius, Jurisdictionem daret, quia sunt Casus Papæ etiam ut Judici Ordinario, sive Primo, reservati, quos non committeret, ideòque totam, quæ ad se pertinet, Jurisdictionem, ut Ordinarium, non communicaret.

QUÆSTIO XIII.

An Exemptiones, quibus Episcoporum Subditi Metropolitanis immediatè subijciuntur, præferenda sint iis, quibus iidem immediatè subsunt Papæ?

Querendi causa: Posteriores non solum honorabiliores, sed etiam utiliores videntur, cum potentius præsidium Exemptis procurent.

Attamen *Respondetur,* Posteriores Priores præferendas, tum quia Exemptorum, qui Papæ proximè subsunt, necessitas, utilitasque illum cogit, ut Inspectores, Visitatoresque in Partibus deputet; tum quia hujusmodi Exemptiones onerant Papam, non honorant, atque hinc vilipendendi locus.

Metropolitanus verò hinc multum honoratur, ideò-

que in hoc habet, quod illas æstimet: tum quia tot tantisque distentis negotiis Papa nativo Gregi vix attendere potest, Metropolitanus verò paucioribus minoribusque pressus, addita Gregi suo portiuncula regenda satis sufficit; tum, demum quia quicumque in partibus suo Superiore caret, quodammodo Acephalus est, cum sine Capite convenienti esse videatur; quam postremam rationem ex C. 8. Dist. XCIII. colligere licet.

QUÆSTIO XIV.

An certum sit, Privilegium vel Exemptionem amitti unico actu contrario?

Querendi causa: Privilegium, seu Exemptio non acquiritur unico actu, sed pluribus ad hoc opus est, ac præterea possessione pacificâ non interruptâ per 40. annos; videtur ergo, quod amitti non debeat unico actu, cum per quancunque causas res nascitur, per eandem dissolvatur, C. 1. De Regulis Juris. Hinc etiam adduci potest C. 4. de Confirm. utili. Docere enim videtur, Privilegium non amitti actibus contrariis, nisi durent per tempus ad Præscriptionem requisitum, cum declarat Episcopum Hildesensem non manutendum in possessione Jurisdictionis, in Monasterium suæ Dicecesis Sedi Apostolicæ immediatè subditum per Privilegium, nisi ea per 100. annos sine interruptione fructus fuerit.

Allatis Argumentis adversari videntur C. 8. De Constitut. & C. 22. De Præb. In priori dicitur, quod suppressio alicujus Dignitatis facta autoritate Capituli, & à Sede Apostolicâ confirmata, unico actu contrario revocetur, nimirum unicâ ad hanc Dignitatem promotione ab ipso Capitulo factâ; In posteriori habetur, quod Capitulum, cui indultum est à Sede Apostolicâ, ne plures sint in eo Canonici quam 40. amittat hoc Indultum, si quem creet Canonicum ultra hunc numerum. Iisdem quoque Argumentis repugnare videtur ipsa ratio, nam Privilegiatus agens contrâ Privilegium, actione suâ illi renuntiare censetur, & hæc renuntiatio tacita unicâ actione fieri potest, sicut & expressa.

Cum ergo pateat propositam Quæestionem meritò agitari, hinc consequens est, meritò quoque solvendam suscipi. Ad solutionem autem, Distinguendum inter amissionem Privilegii, quæ fit per Præscriptionem, & amissionem, quæ fit per Renuntiationem; Ad Priorem pluribus actibus non interruptis opus est, atque etiam spatio temporis ad præscribendum requisiti: Ad Posteriores sufficit unicâ actus: hoc autem discrimen est inter Actus, quibus præscribitur, & Actus quibus renuntiat, quod illi fiant à Privilegiato, illi autem ab ipso Præscribente.

QUÆSTIO XV.

An Prelatus non Exemptus ab Ordinarii Jurisdictione, possit præscribere Episcopalem Jurisdictionem?

Querendi causa. Hujus Jurisdictionis Capax est, cum sibi possit committi etiam ab Episcopo, non solum Commissione Particulari, sed & Generali, quâ tota vel ferè tota Jurisdictio delegatur; hinc factum est, ut Prelati Inferiores multa Jura Episcopalia contrâ Episcopum præscriperint. Talia sunt 1. Jus conferendi Beneficia in Decanis, Præpositis, Archidiaconis, Capitulis. 2. Jus prædicandi in Theologo, in Parocho. 3. Jus absolvendi à Casibus reservatis in Penitentiario. 4. Jus visitandi in Archidiacono & in Archipresbytero. 5. Jus exercendi Jurisdictionem in primâ Instantiâ erga aliquos in Capitulis quibusdam: Ex illâ autem talium Jurium Præscriptione inferri posse videtur, talia quoque Episcopalia Jura ab eodem Prelato non Exempto præscribi posse; sicut enim præsumptum est, Episcopum talia Jura transmisisse in Prelatos Inferiores, patiendo, ut illa exercerent sine Commissione expressâ, sic præsumere idem liceret de cæteris Juribus, si per 40. annos possiderent à Prelatis non Exemptis, Episcopo non contradicente.

Hic

His non obstantibus, *Dicendum*, Quædam esse Jura Episcopalia, quæ à Prælato non Exempto præscribi non posse certum est; Talia sunt, quæ Episcopo tribuuntur cum hæc Clausulâ, *non Obstante quâcumque Præscriptione*, ut Confessorum Approbatio, C. 15. Sess. XXIII. Concessio Litterarum Dimissorias, C. 10. Ead. Sess. Approbatio Prædicatorum, C. 4. Sess. XXIV. Institutio Prælatorum ad Beneficia C. 13. Sess. VII. Visitationis Ecclesiarum etiam Exemptarum, C. 8. Ead. Sess. Ratio est, quia semper reclamata illa prohibitio, ac impedit, ne sit bona fides ex parte Præscribentis ideòque irritam facit Præscriptionem ipsam.

Obijci posset contra Decisionem, quòd Canones vetantes præscriptionem in re Juris Positivi sint ipsimet Præscribentes; hinc factum, quòd Canones vetantes, ne Procuratio solvenda Visitationi præscriberetur, nonnullis in Locis Præscripti sint, hancque Præscriptionem approbet CONCILIUM TRIDENTINUM. Objecto huic *satisfit* dicendo, quòd prædicta Jura tanti momenti sint, ut nunquam à Prælato Inferiori pacificè possideri Episcopi passuri sint.

Jura autem ejusmodi ideò excipio à Præscriptione, quia prohibetur à Canone circa illa Præscriptio: Circa alia verò Jura jam præscripta à Prælato non Exempto, vel præscribenda, Notandum duco exerceri non posse contradicente Episcopo, quia cum Prælati iste Episcopo Subiectus supponatur, consequens est, ut censetur illa Jura præscripsisse vel præscribere eâ lege, ut illa tanquam Subditus, prout est, exercebit: undè sequitur, quòd propriè loquendo, Prælati Episcopo Subditus non potest præscribere Jura Episcopalia, quia illa exercet tantum nomine Episcopi, & quæ nomine alicujus possidentur, nunquam præscribuntur contra illum: nam Præscriptio acquirit dominium, qui autem aliquid possidet nomine alieno, illius Dominus fieri nequit.

QUESTIO XVI.

An Prælati Exempti possint præscribere Jura Episcopalia? & Quæ dubitandi ratio?

Si Prælati hujusmodi præscriberet Jura Episcopalia, illa exerceret suo nomine ut propria, non ut commissa sibi ab Episcopo Diocesano nomine illius, cum à Jurisdictione Episcopi Diocesani liber supponatur; nec etiam illa exerceret nomine illius Episcopi, cui immediate subest, sive Metropolitanus, sive Primatis, sive Papæ, cum non videatur ad id ab illo Delegatus, nec illo appareat modo velle hunc Episcopum, ut à tali Prælato talia Jura suo nomine exerceantur: absurdum autem videtur, ut Prælati Secundi Ordinis suo nomine exerceat Jura Prælatorum Primi Ordinis seu Episcoporum, sic enim evertitur ordo à Deo institutus, cum Prælati Primi Ordinis à Spiritu Sancto positi sint, ut regant Ecclesiam Dei, ceteri verò sint ex iis, qui ab iisdem regendi sunt, undè Prælati isti exercere non possunt Jurisdictionem, quæ Ecclesia Dei regitur nomine proprio, sed tantum nomine eorum, quorum est illam regere.

Verum hæc aliavè similia non obstant, quin *Dicamus*, Prælatos Exemptos præscribere posse Jura Episcopalia. Ad hanc Sententiam adducimur his rationum momentis; Plures extant Juris Textus, qui id tanquam indubitatum supponunt. Primus est C. 15. *De Præscript.* In eo INNOCENTIUS III. præcipit, ut Abbati cuidam adjudicentur Jura, quæ præscripsisse contra Episcopum Wigorniensem probaverit. Alter Textus est C. 18. *ead. Tit.* in illo idem Pontifex Abbatem Sancti Salvatoris de Ticheto ab impetitione Episcopi Lucani absolvit super plurimis Juribus Episcopalibus, declaratque, se id facere, quia Abbas ostenderat, se illa legitime præscripsisse.

Idem Textus docent, quæ Jura Episcopalia præscribi possunt; Prior enim expresse meminit Processionum, Procuracionum, Decimationum, Cognitionis Casuarum Matrimonialium, Juris Suspensionem, & Interdictum ferendi.

Posterior mentionem facit de Institutione, Destinatione, & Ordinatione Plebanis, & Clericorum, Baptismo, & Pœnitentia super levioribus culpis, perceptione Decimarum, de Officiis Divinis celebrandis, de excommunicando & interdicendo, & absolvendo.

Ex his Juribus, quæ recensuimus, nonnulla sunt, quæ maximum locum occupant, inter Jura Episcopalia: ejusmodi sunt Approbatio ad Administrationem Sacramentorum, Excommunicatio, ac ab illâ Absolutio, Cognitio Casuarum Matrimonialium, Institutio & Destitutio Plebanorum seu Curatorum; undè sequitur, quòd si hæc Jura Episcopalia præscribi possunt, idem dicendum de cæteris; excipienda tamen ea, circa quæ Jure Novissimo *Concilii Tridentini* prohibita est Præscriptio, quæque supra *Questione XV.* notata sunt.

C. 12. *de Excess. Præl.* meminit etiam quorundam Jurium Episcopaliū, quæ præscribi possunt ab Abbatibus: hæc autem sunt Injunctio Pœnitentiarum Publicarum, & Concessio Indulgentiarum.

Ad Rationes oppositas Respondeo, Prælatum Exemptum exercere nomine Episcopi, cui immediate subest, Jura quæcumque contra Episcopum Loci præscribit, sicut & ea, quæ ex ipsâ Exemptione recipit, v. gr. Quoties Summus Pontifex eximit Monasterium ab Episcopi Jurisdictione, illud quasi immediate subijcit suæ Sedi; Jura, quæ Episcopus exerceret in illud Monasterium, Papa sibi reservat, & Abbati nonnulla committit suo nomine exercenda, ideòque Abbas eâ Exemptione fit quodammodo Episcopus hujus Monasterii; undè, si deinde aliqua sua Jura Episcopalia circa Sæculares præscribat, ea acquirit exercenda eodem nomine, quo exercet illa, quæ habet circa Regulares; eo enim casu subrogatur Papa Episcopo Diocesano, & si Papa Abbati committat quædam Episcopalia Jura ex his, quæ ipse acquirit succedendo loco Episcopi, Abbas fit Papæ Vicarius quoad illa Jura Episcopalia, eoque nomine Vicarii Papæ, capax efficitur acquirendi cætera Jura Episcopalia ad Jurisdictionem pertinentia, ipsoque Divino Jure Episcopali Characteri non reservata; undè illa præscribere potest, modo ex illis non sint, circa quæ prohibetur Præscriptio. Quod de Prælato Exempto immediate Subdito Sedi Apostolicæ dictum est exempli gratiâ, idem dicendum de eo, qui immediate subest Metropolitanano, Metropolitanus fit ejus Episcopus, & si quæ Prælati exerceat in Regulares, Episcopalia Jura nomine Metropolitanus illa exercet.

Si quis autem querat, quæ sint Episcopalia Jura, quæ ab Abbate Exempto in Regulares exercentur, Respondeo, hæc esse, nempe Approbationem Confessoriorum ad audiendas Confessiones Regularium Subditorum, Approbationem Regularium Subditorum ad celebrandam Missam in Monasterio; Approbationem ad prædicandum solis Regularibus Subditis; Benedictionem Ornamentorum ad Divina celebranda Officia; Concessionem licentiæ transeundi ex Diocesi ad Diocesim, quæ respondet Literis *Exeat* vocitatis & ab Episcopo concedendis.

Sunt, qui obijciant, Prælatum Exemptum, incapacem esse Præscriptionis Jurium Episcopaliū erga Sæculares defectu bonæ fidei, quia ignorare non potest illa Jura sibi non pertinere, cum Sæculares sibi non subijciuntur, sed Episcopo, in cujus Diocesi habitant. Sed hæc obiectio nullius roboris esse videtur, cum fieri possit, ut Prælati recens promotus audiat à fide dignis Testibus, Prædecessores suos exercere solitos fuisse Jurisdictionem Episcopalem in Sæculares, hisque credens testimoniis pergat illam exercere, Episcopo non contradicente, idemque faciat Successor & Successoris itidem Successor, per 40. & amplius annos, Sede Episcopali plenâ, & Episcopo nullo conquerente. Fateor primum Prælatum, qui hanc Jurisdictionem exercere cepit, mala fide possessionem inchoasse, nisi deceptus fuerit falsis Testimoniis falsò attestantibus, Prædecessorem illâ Jurisdictione potitum fuisse; sed inchoata mala fide Possessio, bonâ fide continuari potuit à Successore Possessoris malæ fidei, ignorante malam fidem Prædecessoris;

cessoris; potuit quoque bona fides istius Successoris ad Successores transire, iisque prodesse ad compleendam Præscriptionem incipientem à Possessore bona fidei, & à similibus continuatam ad usque consummationem.

Sunt Alii, qui objiciant ad Præscriptionem requiri, ut in nullâ temporis parte habeatur conscientia rei alienæ *C. 20. de Præscript.* undè concludunt, Prælatos Exemptos nunquam posse præscribere Jurisdictionem Episcopalem; quia inest semper mala fides initio possessionis. Sed majoris ponderis non est ista objectio, cum certum sit, *citatum Caput* loqui tantum de parte temporis ad Præscriptionem requisiti, loquitur enim de Præscribente, & exigit, ut in nullâ temporis parte ad præscribendum necessarij ipse conscientiam habeat rei alienæ; in Casu autem objecto Præscribens non habet conscientiam rei alienæ in nullâ temporis parte ad Præscriptionem requisiti, cum supponamus, non computari possessionem ad Præscriptionem requisitam, nisi eo tempore, quo cepit esse conjuncta cum bonâ fide, & eadem bona fide continuatam fuisse, usque ad tempus ad id præfinitum.

Adjiciunt nonnulli, possessionem hujusmodi nec inchoari, nec continuari posse, cum bonâ fide, idque quia reclamant Canones omnibus nôri, aut saltem à Prælatis Exemptis cognoscendi, incessanter dicentes, Episcoporum esse regere Populos sibi Subditos, alios verò, qui illos regunt aliter, quàm eorum Episcoporum nomine, rem alienam administrare. Sed illa Objectio non magis urget, quàm præcedentes; sunt enim plures Textus loquentes de Ecclesiis, quæ pleno jure Regularibus concessæ sunt, undè inferre est, illas fuisse concessas cum Jurisdictione illas regendi independentem ab Episcopo; ejusmodi sunt *C. 31. De Præb. & Cap. 3. De Privileg.* Hinc Prælatus hos Canones aliofve similes callens existimare potest, Ecclesias, quas Prædecessores bonæ famæ rexerunt concessas Monasterio pleno jure, id est cum totâ Jurisdictione Episcopali, eaque ductâ opinione, licuit sibi legitimam Possessorem se se reputare; rem ipsam scrutandi causam non habuit, cum Prædecessorum probitas de illâ dubitare non pateretur. Successor in Dignitate non est pejoris conditionis, quàm Successor in Hæreditate, undè sicut iste præsumere potest, Autorem suum justè possedisse, si boni nominis fuerit, & continuare possessionem bonâ fide, quam alter malâ fide habuit, nec vituperatione dignus, si huic præsumptioni, quam justam judicat, innixus possessionem inchoatam continuat, non perquisitâ primâ possessionis origine, ita idem dicendum videtur de Successore in Dignitate circa Jura à Prædecessore, viro probato habito, possessa, eadem de illo præsumente, & propterea originem Possessionis perscrutari negligente, imò nec cogitante.

Instant idem, & dicunt, nulli licere contra Generalem Ecclesiæ Disciplinam præscribere, quia ipsa reclamat semper contra Præscribentem, & exprobrat usurpationem; ideòque INNOCENTII III. *C. 5. De Consuetudine*, irritare Consuetudinem huic Disciplinæ contrariam, quâ pendente Interdicto Generali quoddam Capitulum Officia Divina solemniter celebrabat, Sed non attendunt Exemplum, allatum non congruere, quia irritata ab INNOCENTIO III. Consuetudo dirumpibat, ut ipse ait, meritum Ecclesiastica Disciplina; efficiebat enim, ut Interdictum Generale sine ullo fructu foret, cum celebrante solemniter Divina Officia Capitulo B. Petri Cenomanensis Civitatis pendente Interdicto, totius Urbis Incolæ nullum vel saltem minimum sentirent incommodum ex Interdicto, ideòque istud illos minimè vel parùm excitabat ad emendam culpam, propter quam ferebatur Interdictum: at si Prælatus Exemptus, pleraque Jura Episcopalia ergà Regulares exercens nomine Papæ vel Metropolitanî, alia acquirat in quâdam Civitate circa Sæculares, non dirumpitur nervus Disciplina; Ecclesiastica, cum Pars illa regi possit à Prælato Exempto, pari vigilantia vel sollicitudine ac regeretur ab Episcopo Diocesano.

Verum quidem est, Populum utiliùs regi posse ab

Episcopo, quàm à Prælato Exempto, quia major est Episcopi ergà illum autoritas propter eminentem ipsius Dignitatem, ideòque major Populi ergà Episcopum reverentia; sed propter hoc solum non fit impræscriptibilis Jurisdictio Episcopalis à Prælato Exempto; hoc unum hinc inferre licet, Ecclesiam posse justè prohibere Præscriptionem hujusmodi circa nonnulla Jura, quæ ab Episcopo exerceri refert, ut videtur factum à CONCILIO TRIDENTINO locis suprâ citatis.

Quæ hætenùs dicta sunt de Prælato Exempto circa capacitatem præscribendi Jura Episcopalia, certa sunt Jure Communi; At Jure Gallico videntur incerta; dubitari enim potest, an Prælatus ejusmodi præscribere possit sine titulo saltè colorato, qui exhibeatur, idque infertur ex eo, quòd Capitula Senonense, Bajocense, aliaque, Monasterium Jotrense, Monasterium Regularè in Diocesi Lemovicensi Senatûsconsulto declarata sunt subesse Ordinariæ Jurisdictioni, et si allegassent probassentque possessionem immemoriam, nullo tamen exhibito titulo; hæc consequentia non est iniquè quæque vera, nam in casibus allegatis non agebatur de Prælato, qui certò Exemptus esset, cuique disputaretur facultas præscribendi alia Jura Episcopalia, quàm quæ in Privilegij titulo continentur, ut in hæc Secundâ Quæstionis Parte de eo solo agitur: sed agebatur de Prælato, qui justè præsumebatur Subditus, quia nullo titulo probabat, se Exemptum, & de isto in primâ Quæstionis Parte dictum est non posse præscribere Jura Episcopalia, ut ea independentem ab Episcopo exercere possit; Quidquid sit, hoc certum discrimen inter Jus Commune & Jus Gallicum reperio, quòd Jure Communi ex possessione memoriam Hominum excedente præsumitur titulus, undè qui gaudet eâ possessione manuteneretur, et non possit exhibere titulum; at Jure Gallico titulus non præsumitur, sed potiùs usurpatio Sede Vacante inchoata, & continuata Episcopo negligente petere tituli exhibitionem.

Quæri obiter potest, cur in Galliâ præsumitur titulus in Laico, qui possidet Decimas per tempus memoriam Hominum excedens, et si Laicus sine Privilegio incapax sit juris percipiendi Decimas, ideòque etiam haud capax illud jus præscribendi; titulus verò non præsumatur in Prælato possidente à tempore memoriam Hominum excedente Jura nonnulla Episcopalia, cum non videatur egere magis Privilegio ad illa Jura possidenda, quàm Laicus egeat Privilegio ad possidendum Jus decimandi.

Respondetur, discrimen hinc peti, quòd Laici habeant Privilegium possidendi Jus decimandi in Corpore Juris inclusum, nempe in *C. 19. De Decim.* insinuante esse Laicos, qui sine periculo Animarum retinebant Decimas, qui alii esse nequeunt, quàm qui infeudatas habebant; undè notat PRUVOEUS Veterem Codicem addere, non infeudatas, ea propter Laici, qui à tempore memoriam Hominum excedente possident Jus decimandi, præsumuntur illas possidere infeudatas à tempore præcedente textum illum, qui prohibet Decimas aliter possidere; at Prælatus non habet in Corpore Juris Privilegium, quo possit Jura Episcopalia possidere, undè, qui illa possidet, non præsumitur justè possidere, ideòque docere debet de Titulo.

QUÆSTIO XVII.

An qui abutitur Privilegio illud eo ipso amittat?

Respondetur, Textus suprâ citatos, dùm de viis, quibus amittitur Privilegium, actum est, ostendere penam hanc esse Sententiæ ferendæ: dicunt enim omnes, quòd qui concessâ abutitur potestate, mereatur illam amittere. Iis addendus locus ex *S. Augustino* desumptus, & à *Corrector. Rom.* relatus *C. 63. CAUS. XI. QUÆST. III.* hic autem est, *Judicio Legum jure ab obtentâ Dignitate dejicitur, qui Privilegio sibi concessô abutitur.* Sensus enim est, Leges justè judicare, hujusmodi Hominem deiciendum esse. Excipienda quædam Privilegia, de quibus Canones dicunt, quòd ipso facto amittantur in quibusdam Casibus; id dicunt de Privilegio Fori, & Canonis. *C. 27. De Privil. C. 33. 35. De Sententiâ Excomm.*

Q U Æ S.

QUÆSTIO XVIII.

An Privilegium pereat, eo ipso, quòd maxime damnosum fiat, vel quòd cesset causa, propter quam concessum est?

Dubitandi Ratio circa Primum; Privilegium est Gratia: Gratia autem injusta fit, quòd incipit maximum alteri inferre præjudicium.

Ratio dubitandi circa Alterum Quæsitum; Cessante causa cessat effectus.

Ad Primam Quæstionis Partem Respondeo, C. 9. De Decim. docere, revocandum, vel moderandum Privilegium, quod fit aliis maxime nocivum; loquitur de Privilegio non solvendi Decimas concessio Cisterciensibus, quòd rarè erant illorum Abbatia, atque etiam pauperes, declarataque illud revocandum, aut saltem moderandum ex eo, quòd Abbatia Cisterciensis Ordinis adeò augmentata & ditata fuissent, quòd multi Viri Ecclesiastici de Privilegio illo conquirentur. Eà de causa CONCILIUM LATERANENSE 1216, C. 34. *De Decimis* restringit Privilegium illud ad Terras jam acquisitas, quas Religiosi suis manibus aut sumptibus excolebant, volens, ut de Terris postea acquirendis, quoquo modo illas exculturi essent, Decimas solverent, & de Terris alienis ipsorum manibus vel sumptibus excolendis idem præstarent. Quod præcepit Concilium circa Cistercienses, ad alios Religiosos idem Privilegium Habentes extendit.

Idem Textus ostendunt etiam, quòd cessante causa Privilegii non cessat eo ipso Privilegium, cum ex iis colligatur, quòd paupertate Regularium cessante, non cessasset Privilegium solvendi Decimas, cujus causa fuerat præcipua.

QUÆSTIO XIX.

An, si Ecclesia alicujus Civitatis Cathedralis obtrineat Exemptionem ab Ordinaria Jurisdictione, nullà factà mentione Exemptionum similium concessarum plerisque Ecclesiis ejusdem Civitatis, postrema hæc censenda sit obreptitia?

Quærendi causa; Rescriptum postrema Exemptionis non potest esse obreptitium, ob omisam in illo mentionem anteriorum Exemptionum concessarum, in eadem Civitate Cathedrali, si nulla extet Lex, quæ adstringat ad faciendam hujusmodi mentionem; quod sic ostendi potest: Ratio proxima, cur in Secundo Rescripto circa eandem rem, de Primo facienda est mentio, alia non est, quam quia extat Lex, quæ hanc mentionem exigat, & habetur C. 3. 9. 23. *De Rescriptis.* Idemque dicendum de cæteris rebus exprimendis: extant Leges, quæ obligant ad illas exprimendas, ut videre est ex Textibus circa id collectis, dum de Rescriptis egimus. Nulla autem habetur Lex, quæ cogat, ut in postrema Exemptione de similibus aliis obtentis mentio fiat.

Ea tamen non obstante Ratione, *Dicendum*, quòd obreptitia videatur Exemptio, quæ de pluribus aliis similibus concessis in eadem Civitate Cathedrali non meminerit. Hæc Sententia inferitur ex C. 20. *De Rescriptis;* docet enim in Rescripto exprimenda, quæ dimovere possunt Summum Pontificem à concedendâ Gratia: avocari autem plurimum potest Summus Pontifex à concedendâ Exemptione, si sciat, jam plures similes concessas esse, in eadem Civitate Cathedrali; cum præsumendus sit, nolle Episcopum totâ ferè Jurisdictione spoliare in præcipuo Loco Dioceseos, eoque modo illi spem auferre utiliter regendi Diocesim; nam quæ ab Ecclesiis Civitatis fiunt, trahuntur in exemplum ab Ecclesiis aliorum Locorum; ideòque si Episcopus caruerit potestate reformandi Ecclesias Civitatis, vix poterit cæteras corrigere. Non ignorant Summi Pontifices, strictè præcipi Episcopis, ut præcipuè resident in Civitate Cathedrali, quòdque ejus præcepti ea mens sit, ut suâ præsentia Clerum præcipuum Dioceseos in officio contineant, idque ab illis præstari non posse, si careant in illum Clerum autoritate.

Extat ergo Lex, quæ saltem confusè præcipit, ut Rescriptum Exemptionis novissima, anteriorum Exemptionum ejusdem generis in eadem Civitate Cathedrali concessarum mentionem faciat; eaque notatu dignior, quòd è Ratione Naturali petatur, dictat enim, ut, qui

Gratiam postulat, non celet, quæ amovere possint ab illius Concessione, ne Gratia non congrua concedatur in Concedentis opprobrium.

QUÆSTIO XX.

An Privilegia aliis, quam Concedenti, nociva concedere liceat, non vocatis, quorum interest?

Quærendi causa; Concessio Privilegiorum non est Actus Judiciarius, ideòque necessarium non videtur, ut Partes vocentur.

Verùm non obstat hæc Ratio, quin *Dicendum* sit, quòd non liceat Privilegia concedere, non vocatis, quorum interest. Colligitur hæc Sententia ex eo, quòd ad Concessiones aliarum Gratiarum aliis, quam Concedentibus, nocivarum, requiritur vocatio eorum, quorum interest, quod patet hæc Inductio.

Inter Grantias hujusmodi collocantur 1. Unio Beneficiorum, utpote Collatori, aliisque Pluribus, ut plurimum nociva. 2. Erectio Parochiarum, Episcopatum, Metropoliton, Primatiarum, in alieno Districtu. 3. Adificatio novorum Monasteriorum in Locis, in quibus extant jam alia. 4. Millarum Reductio. 5. Alienationes Rerum Ecclesiasticarum. Ideò autem in his omnibus casibus vocandi sunt, quorum interest, quia de præjudicio alieno agitur, ac æquum non est, ut illud inferatur, non auditis iis, quibus inferendum; cum fieri possit, ut rationes opponendas habeant, quæ à Gratiis concedendis dimoveant.

Huic Innixum fundamento CONCILIUM CONSTANTIENSE vetat, ne Exemptio ulla concedatur, non vocatis, quorum interest, in Decreto *Attendentes* Sess. XLIII. Eadem de causa idem prohibet CONCILIUM LATERANENSE sub LEONE X. Sess. X. aliterque concessas, irritas decernit.

Adducta Exempla solvunt Argumenta opposita, cum nullum eorum sit Actus Judiciarius, & tamen quodlibet requirat vocationem Partium.

Hinc, si Privilegia non solvendi Decimas, vel percipiendi illas, quæ aliis debebantur, concessa sunt, non vocatis, quorum intererat, ab æquitate non nihil recessisse videntur, qui illa concesserunt. Idem dicendum de Exemptionibus datis, vel Monasteriis, vel Capitulis, à Jurisdictione Episcopi Diocesani, nec non de iis, quæ concessæ sunt ipsis Episcopis à Jurisdictione Metropolitanæ, si vocati non fuerint, quorum intererat. Eadem de causa plurima habemus Exempla Exemptionum à Jurisdictione Episcopi, in quibus expressa sit mentio consensus Episcopi. Quadam refert THOMASS. Part. IV. L. I. C. 53.

QUÆSTIO XXI.

An, pendente lite circa Exemptionem, Exempti eâ gaudere debeant?

Quærendi causa; Si lis non fuerit manifestè injusta, Exemptio dubia habenda, in dubio autem judicandum videtur pro Episcopo, quia in Jure Communi fundatur, ideòque pro indubitato illius Jus tenendum sit, donec Exemptio probetur; præterea discurrendum hic videtur de Judicio circa possessionem Exemptionis, ut de Judicio circa proprietatem ejusdem Exemptionis, quia possessio pendet è titulo, quo de proprietate judicatur: At manente dubio circa proprietatem Exemptionis, judicandum pro Episcopo, quia titulus illius certus est, Exemptorum verò titulus incertus, certus autem titulus incerto prævalere debet, videtur ergo, quòd, manente eodem dubio circa Possessionem, Possessio adjudicanda sit Episcopo.

His non obstantibus, *Dicendum*, quòd, si Exempti allegant Privilegium probabile cum Præscriptione 40. annorum, pendente lite circa validitatem Privilegii & circa Præscriptionem, adjudicanda est Possessio Exemptis. C. 7. *de Privileg. in VI.* Ratio est, quia hujusmodi Privilegium causant justam præbeat præscribendi, & multò magis possidendi, cum Præscriptio nihil aliud sit, quam fructus Possessionis colorata, pacifica, & non interrupta per tempus præscriptum. Insinuatur hæc Ratio à BONIFACIO VIII. Autore *civari Capituli.* Si verò non allegetur Privilegium probabile cum Præscriptione Quadragenariâ, sed sola Præscriptio,

tio,

tio, videtur, quod tunc adjudicanda est Possessio ipsi Episcopo, quia Exemptorum Possessio non appareat colorata, deficiente titulo colorato, qui alius esse non potest, quam Privilegium probabile; Excipio Casum allegatæ Præscriptionis memoriam Hominum excedentis, propter præsumptionem tituli perdati, cum vix credere sit, Episcopos per hujusmodi tempus passos fuisse, ut Monachi vel Clerici sui pro Exemptis sese habuissent, non exhibito titulo.

QUÆSTIO XXII.

An Exemptiones, quibus totus Ordo Religiosus eximitur à Jurisdictione Episcoporum, aut Monasterium à Jurisdictione Ordinarii, aut Capitulum, aut Episcopus à Jurisdictione Metropolitanæ, executioni mandari possint sine Litteris Regiis Patentibus?

Quærendi causa: Exemptiones hujusmodi sunt Spirituales, Potestas verò Regia ad res Temporales restringitur.

Nihilominus *Dicendum*, has Litteras esse necessarias ad executionem Exemptionum memoratarum; idque, tum quia Rex est Protector Canonum in Regno receptorum, & Exemptiones hujusmodi derogant his Canonibus, tum quia eadem Exemptiones conceduntur Bullis Pontificiis, quæ in Regno executioni mandari non possunt, absque Litteris Regiis, Tabulatis Parlamenti, in cujus Districtu exequendæ sunt, insertis; tum quia eadem Exemptiones nonnullam habent connexionem cum Administratione Civili, cum soleant secum invehere Libertatem à quibusdam Juribus Temporalibus, ut patebit ex dicendis circa Exemptiones à Juribus Temporalibus.

Præterea discurrendum videtur de his Exemptionibus, sicut de Erektionibus novorum Episcopatum, aut Archiepiscopatum; dum enim erigitur novus Episcopatus, subtrahitur Jurisdictioni alicujus Episcopi Regio aliqua, quæ sub Regimine novi Episcopi collocatur: in erektione verò Archiepiscopatus, subtrahuntur plures Episcopatus Jurisdictioni cujusdam Archiepiscopi, & sub Ditione alterius novi Archiepiscopatus collocantur: undè videntur in his Erektionibus nonnullæ Exemptiones similes illis, de quibus sermo est, cum per istas nihil aliud fiat, quam subtractio Jurisdictioni Ordinariæ, & subjectio alienæ. At Episcopatus vel Archiepiscopatus erigi non possunt absque Litteris Patentibus, si qui autem aliàs erekti videntur absque Litteris Patentibus, ut Archiepiscopatus Tolosanus, & Episcopatus nonnulli, qui sibi subjecti sunt, hoc factum est, quia existimatum justis de causis, eo casu sufficere consensum tacitum ipsius Regis; nunc autem propter rationes supra adductas expressus semper exigitur, declaratus Litteris Patentibus, necdum in his Erektionibus, sed etiam in quibusvis Exemptionibus etiam Spiritualibus; qui usus jam Sæculo VII. vigeat. Hujus rei fidem facit *Formula Prima & Secunda* MARCULFI, qui eo Sæculo vixit, ut notat HIERONYMUS BIGNONIUS. Respicit Exemptionem Monasterii à quolibet Jure Temporalis Episcopi circa Res Sacras, aut conficiendas, aut administrandas, aut distribuendas ab Episcopo, item Exemptionem à Juribus Episcopalibus Spiritualibus, quæ Monachorum quietem turbare possent, qualia Jura collocandi Cathedram Episcopalem in Monasterio ad prædicandum, administrandi Sacramenta Confirmationis, vel Ordinis, faciendi solemniter Sacrum. Ecclesia Monachorum tunc erat interna, ut etiam nunc Ecclesiæ Carthusianorum & aliorum quorundam Religiosorum Solitariorum; non exterior, ut Ecclesiæ aliorum Regularium; ideoque non poterat Episcopus in illâ Ecclesiâ solemniter obire Munia Pontificalia, concurrente Plebe Cleroque, quin tumultus in Monasterio fieret, turbareturque pax & tranquillitas Monasterii; quæ ratio, cum cesset ergà illos Regulares, quorum Ecclesia est exterior, hinc factum, ut defierit hujusmodi Exemptio. Utraque Exemptio ab Episcopi Jurisdictione conceditur. In secundâ Formulâ Rex confirmat utramque Exemptionem, additque Immunitatem à Juribus Regalibus.

Difficultas remanet solvenda, nempe, num Litteræ Patentis adeò sint necessaria ad executionem Exemptionis etiam Spiritualis, ut nulla futura sit, si illæ defuerint, & nulla fuerit aliàs, isdem deficientibus Litteris. Pars Prior nunc indubitata censetur, ita ut haud dubiè, si ab Executione hujusmodi Exemptionis appellaretur tanquam ab abusu, irrita declararetur.

Circa Posteriores Partem, sunt qui distinguunt inter Exemptionem executioni mandatam absque Litteris Patentibus ab annis 30. & ampliùs, & illam, quæ executioni mandata est infra 30. annos; æstimantque Secundo Casu nullam fore judicandam, non autem Primo. Hæc sententia innititur Declarationi Regiæ, 1666. mense Decembri, quæ Erektiones Monasteriorum factas absque Litteris Patentibus antè 30. annos irritas non decernit, sed illas solas, quæ intrâ 30. annos factæ sunt: hæc autem Ratio non convincit, cum ex cassatione Monasteriorum ante 30. annos erektorum sequantur incommoda, quæ in cassatione Exemptionis etiam antiquioris locum non habent; nam v. g. si Erectio Monasterii Monialium in Congregatione non positæ irrita decernatur, Moniales Professæ coguntur quandoque in Sæculo remanere, vel vim sibi inferre per totam vitam, si in alia Monasteria transferantur, circa quæ propensio non sunt animo, ex cassatâ verò antiquiore Exemptione, nullum nascitur incommodum.

Quidquid sit de hæc sententiâ, justus est credendi locus, antiquas Exemptiones non ob id solam, quod executioni mandatæ sunt sine Litteris Patentibus, nullas declaratas non iri, cum nullâ Lege id prohiberetur, tunc enim non concedebantur, Episcopis invitis, THOMASS. *Discipl. Part. IV. L. 1. C. 54.* ideoque hujusmodi Litteræ necessaria non erant, cum illarum necessitas cœperit ex recurso Ordinariorum ad Regem, ut ab iis arceret vexationes Exemptionum, ipsis repugnantibus, frequenter concessarum.

SECTIO II

Quæstiones circa Indicia certa incertæ Exemptionis.

QUÆSTIO I.

Est-ne certum Argumentum Exemptionis alicujus Ecclesiæ, Capituli, vel Monasterii, si de iis in aliqua Scripturâ dicat Papa, quod Exempta vel Libera sint, vel ad jus & proprietatem Ecclesiæ Romanæ pertineant?

Resp. Distinguendum; vel illa Scriptura continet Donationem libertatis seu exemptionis, aut Sententiam de eadem exemptione latam, vel neutrum continet. Si Primum, sufficienter hinc probatur exemptio; secus, si Secundum. C. 10. *De Privileg. in VI.* hanc distinctionem insinuat.

QUÆSTIO II.

Jus ferendi Mitram, aliave Ornamenta Episcopalia, est-ne certum Indicium Libertatis?

Resp. Non; Quia jus illud concessum est non Exemptis, ut & Exemptis. C. 6. *De Privileg. in VI.* præscribit Formam Mitræ, quâ uti possunt non Exempti.

QUÆSTIO III.

An inferri potest, Ecclesiam esse Exemptam ab Ordinarii Jurisdictione ex eo, quod non utatur Breviario Diocesano?

Resp. Non; Quia sunt Ecclesiæ non Exemptæ, quæ aliud habent Breviarium, quàm Ecclesia Cathedralis; talis est Ecclesia Collegiata Roienfis Diocesis Ambianensis: in eo jure conservata est Senatusconsulto Parisiensi 1669. 30. Decemb. Non diffidendum tamen, eâ in re, inesse aliquid Exemptionis, supposito quod Ecclesia illa cogi non possit ab Episcopo, ut Breviario Diocesano utatur, cum Jure Communi quælibet Ecclesia Episcopo subiciatur quoad modum recitandi Divinum Officium; idque insinuat CONCIL. TRID. in Decreto de *Observ. & evitand.* Sess. XXII. quia supponit ad Episcopos pertinere, ea præscribere, quæ Divinum Cultum